

Rozpočtová kázeň v EU

Tomáš Pavelka

5.6.2014

Evropský dům

Pakt stability a růstu

- * Rok 1997, cíl fiskální disciplína za účelem stability eurozóny.
- * Preventivní část
  - * Stabilizační programy/konvergenční programy.
  - * Tyto programy hodnotí Evropská komise.
  - * Rada EU přijímá stanoviska.
- * Nápravná část
  - * Pokud deficit vyšší než 3 % HDP – postup nadměrného deficitu. Dluh nad 60 % nepodléhal sankcím.
  - * Sankce: neúročené depozitum 0,2 % HDP + 0,1 rozdílu mezi skutečným deficitem a limitem 3 % HDP, maximální vklad 0,5 % HDP, pokud není náprava, po dvou letech se mění na pokutu.
  - * Sankce navrhovala EK, ale o uvalení rozhodovaly členské státy, včetně těch, kterým hrozila sankce.

Reforma Paktu stability a růstu (2005)

- * V roce 2003 EK navrhla sankce Německu a Francii, byla přehlasována kvalifikovanou většinou.
- * Limity deficit 3 % HDP a dluh 60 % zůstaly, zohledňuje se hospodářský cyklus, strukturální reformy (např. penzijní reforma – náklady rozprostřeny do 5 let), posílení mezinárodní solidarity, veřejné investice....), jednalo se tedy o větší flexibilitu.
- * Střednědobé rozpočtové cíle max. 1 % strukturálního deficitu - v závislosti na dluhu, riziku udržitelnosti veřejných financí.
- * Minimální rozpočtové úsilí 0,5 % strukturálního deficitu u zemí, které nedosáhly MTO.
- * Sankce ponechány.

Six pack

- * Platnost od 2011, zpřísnění Paktu stability a růstu.
- * 5 nařízeních a jedna směrnice.
- * Reverzní kvalifikovaná většina u sankcí.
- * Fiskální otázky, ale i makroekonomická nerovnováha.
- * Makroekonomická nerovnováha (např. saldo běžného účtu) monitoring, návrhy opatření, možné sankce – úročený vklad 0,1 % HDP.
- * Saldo veřejných rozpočtů má směřovat k MTO, nesmí být překročen deficit 3 % HDP a dluh 60 % HDP.
- * Kvantifikace „významného odchýlení“ od MTO nebo od trajektorie směrem k MTO.
- * Sankce u zemí Eurozóny:
  - * Preventivní část: - úročený vklad 0,2 % HDP při nepřijetí opatření
  - * Nápravná část: - neúročený vklad 0,2 % HDP při výskytu nadměrného deficitu
  - * Pokuta 0,2 % HDP při neodstranění nadměrného deficitu (neúročený vklad se mění na pokutu)

Two pack

- * Od května 2013 pouze u zemí Eurozóny.
- * Členské země předloží do 15. října rozpočty EK a Euroskupině – zkoumá se shoda s Paktem stability a růstu a doporučeními v rámci Evropského semestru. EK může požádat o přepracování rozpočtu.
- * Nezávislé instituce monitorující rozpočtové plány.
- * Národní parlamenty zůstávají suverény v hlasování o rozpočtu. Mají nezávislé stanovisko EK.
- * Posílení hospodářského a rozpočtového dohledu u zemí, které jsou postiženy (nebo jim hrozí), problémy finanční stability v eurozóně.

Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii (Fiskální smlouva)

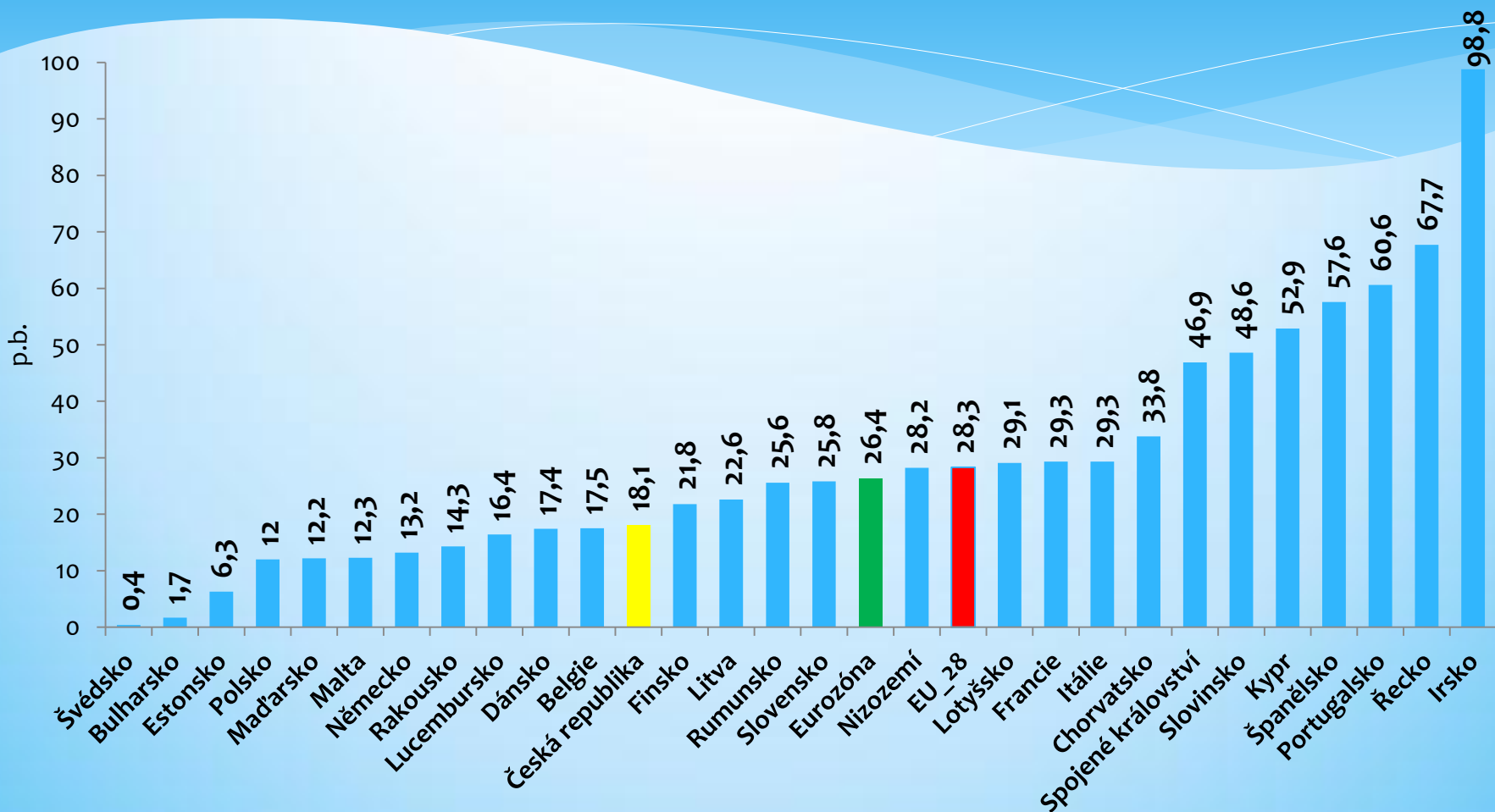
- * 2. března 2012 podepsána 25 členskými státy (mimo České republiky, Spojeného království a Chorvatska).
- * 1. ledna 2013 vešla v platnost.
- * Hlava III- rozpočtový pakt, hlava IV –koordinace hospodářských politik a konvergence, hlava V – správa eurozóny
- * Celá je platná pro všechny členy eurozóny.
- * Pro nečlenské státy eurozóny je celá závazná až po přijetí společné měny euro nebo po dřívější aplikaci hlav III a IV.
  - * Dánsko a Rumunsko – hlavy III,IV a V.
  - * Bulharsko – hlavy III a V.
  - * Litva, Maďarsko, Polsko a Švédsko – hlava V.
  - * Česká republika – vláda souhlasila s přistoupením 24. března 2014, pouze hlava V, musí schválit Parlament ČR a podepsat prezident.

Fiskální smlouva

Rozpočtový pakt (hlava III)

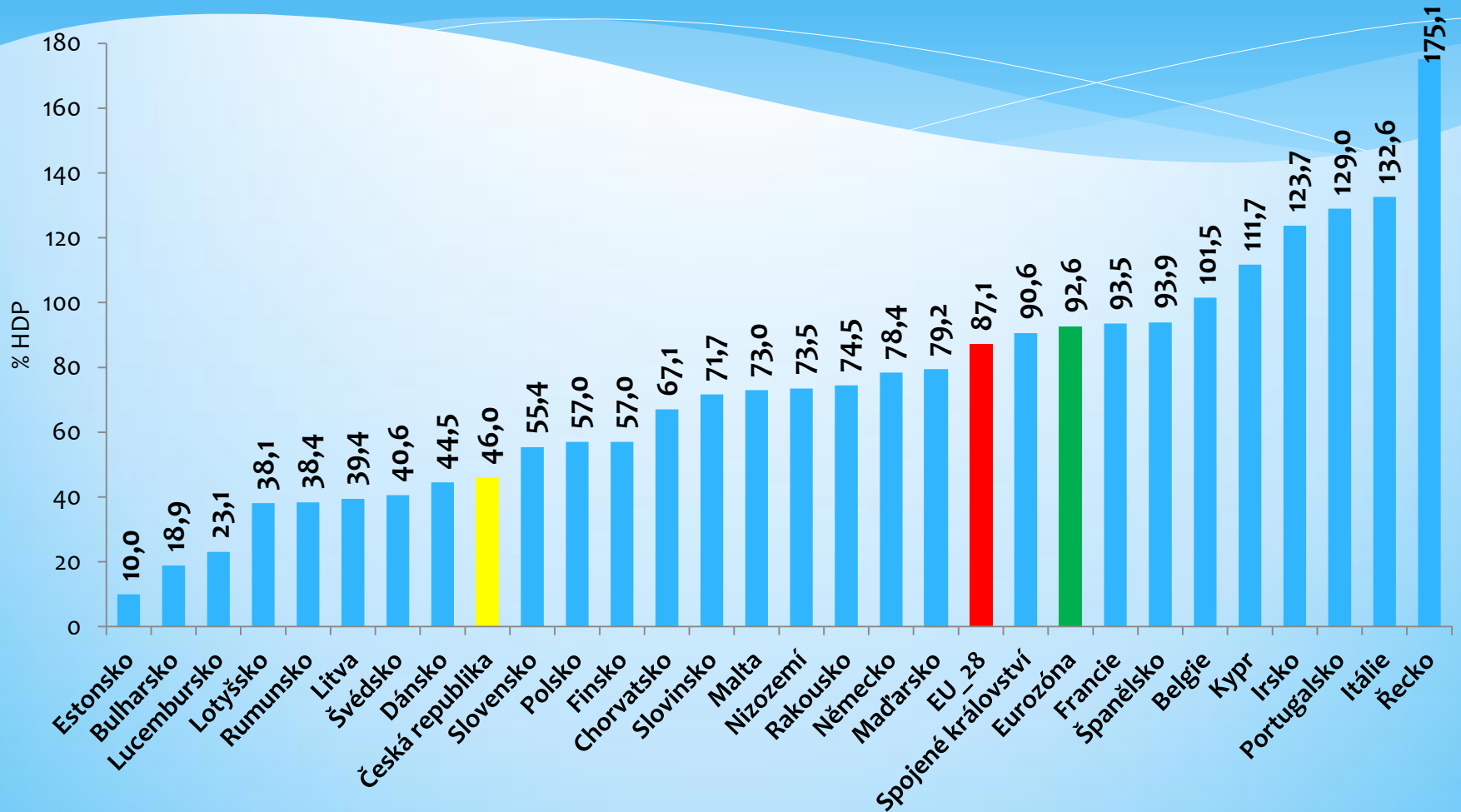
- * Veřejné rozpočty vyrovnané nebo v přebytku. Splněno pokud:
  - * Strukturální deficit nepřesáhne 0,5 % HDP
  - * Strukturální deficit nepřesáhne 1 % HDP, jestliže veřejný dluh je výrazně nižší než 60 % a je nízké riziko dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí.
- * Pokud závažné odchýlení od MTO, automaticky aktivován mechanismus nápravy.
- * Pokud veřejný dluh vyšší než 60 % HDP, země musí snižovat rozdíl o 5 % ročně.
- * Nezávislá fiskální instituce.
- * Sankce: v případě nepřijetí nebo neplnění – předloženo Soudnímu dvoru EU, zaplacení paušální částky nebo penále v individuální výši, jež nepřesáhne 0,1 % HDP. Členové eurozóny do Evropského stabilizačního mechanismu, nečlenové do rozpočtu EU.

Změna vládního dluhu v % HDP v letech 2007-2013

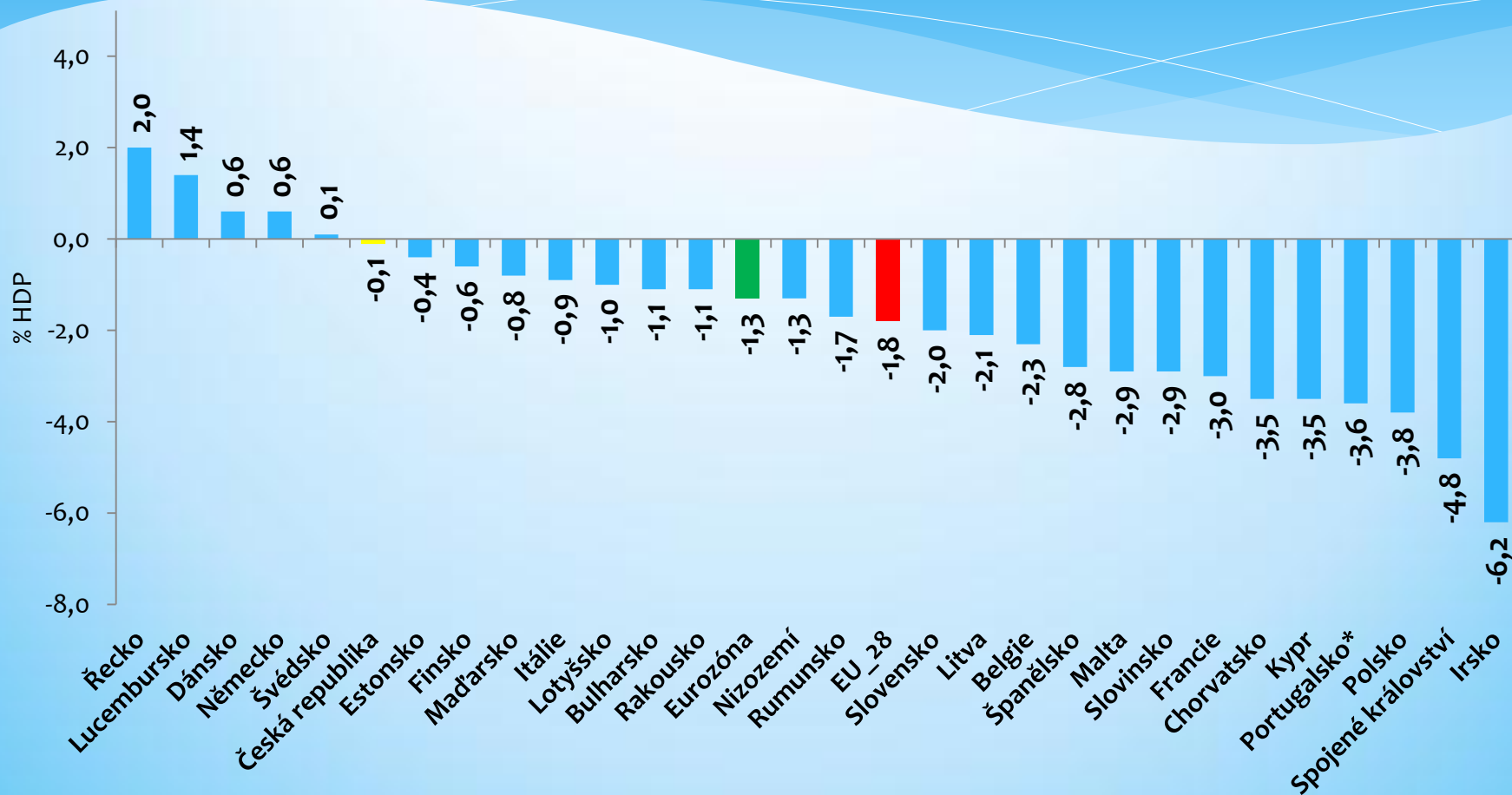

Vládní dluh 2013 v % HDP

Strukturální saldo rozpočtu 2013

Portugalsko hodnota ze zimní prognózy

Pramen: European Economic Forecast, Spring 2014

Děkuji za pozornost.

Tomáš Pavelka
Vysoká škola ekonomická v Praze
pavelkat@vse.cz

Odbor poradců a poradkyň předsedy vlády
pavelka.tomas@vlada.cz